Dosarul nr. 3-5022/2024
2-24138199-12-3-04122024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

28 mai 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău, sediul Rîşcani
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Irina Maxim
Grefier Cristina Cibotari

Cu participarea:
Reclamantului – avocatul Ion Bornarenco
Reprezentantului pârâtului Comisia pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova – avocata Cristina Sultan, împuternicită în bază de mandat seria MA nr. 1455998 din 19 mai 2025,

în sediul instanței, în ședință publică, a examinat acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ion Botnarenco împotriva Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, terț *****, Cezar Țaca, Victoria Severin privind anularea actului administrativ individual defavorabil,

a c o n s t a t a t :

ARGUMENTELE PĂRȚILOR
Argumentele reclamantului

1. La 04 decembrie 2024, Ion Botnarenco a înaintat Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, solicitând anularea Deciziei nr. 2/18/2024 din 21 octombrie 2024, prin care i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de avertizare, precum și respingerea sesizării procurorului Cezar Țaca.
2. Reclamantul a indicat că Decizia nr. 2/18/2024 din 21 octombrie 2024 i-a fost comunicată prin poșta electronică la 04 noiembrie 2024, iar acțiunea a fost depusă în interiorul termenului de 30 de zile indicat în actul contestat. Totodată, reclamantul a menționat că decizia a fost publicată pe pagina Uniunii Avocaților la 06 noiembrie 2024.

3. În susținerea acțiunii, reclamantul a arătat că sancțiunea disciplinară s-a întemeiat, în esență, pe concluzia Comisiei potrivit căreia acesta ar fi manifestat un comportament „eschivant” în raport cu organul de urmărire penală, ar fi contribuit la inducerea în eroare a judecătorului de instrucție, ar fi refuzat semnarea ordonanței de recunoaștere a lui ***** în calitate de bănuit și, prin conduita sa, ar fi determinat aplicarea unor măsuri procesuale în privința clientului.
4. Reclamantul a contestat, în primul rând, modul în care Comisia a interpretat Decizia Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024. Potrivit acestuia, constatările propriu-zise ale instanței de recurs nu ar fi stabilit existența unui comportament eschivant al avocatului, ci s-ar fi referit la conduita lui *****. În opinia reclamantului, Comisia ar fi extins nejustificat asupra avocatului constatările formulate în privința „părții apărării”.
5. Acesta a susținut că în procedura disciplinară au fost prezentate acte care demonstrau activitatea sa profesională efectivă în apărarea lui *****, inclusiv corespondența purtată cu organul de urmărire penală, cereri, plângeri, recuzări și alte acte procesuale, iar simplul fapt că avocatul a contestat actele organului de urmărire penală nu putea fi convertit într-o abatere disciplinară.
6. Reclamantul a calificat intervenția Comisiei drept imixtiune în independența avocatului, invocând art. 51 și 52 din Legea cu privire la avocatură și susținând că sancționarea sa pentru modalitatea în care și-a construit apărarea ar afecta libertatea avocatului de a alege, împreună cu clientul, strategia procesuală.
7. Referitor la refuzul de a semna ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 15 iulie 2024, reclamantul a susținut că acest fapt nu putea constitui, în sine, un temei legitim pentru sancționarea disciplinară. A indicat că refuzul nu ar fi produs o consecință prejudiciabilă și că nu fusese demonstrată existența unei convocări corespunzătoare pentru efectuarea exact a acțiunii procesuale respective.
8. Reclamantul a mai contestat existența unei legături de cauzalitate între conduita sa și măsurile procesuale dispuse în privința clientului, arătând că nu există un act judecătoresc prin care să se fi stabilit că măsura preventivă sau aducerea silită a lui ***** au fost determinate de acțiunile avocatului.
9. De asemenea, a invocat insuficiența motivării Deciziei nr. 2/18/2024, susținând că aceasta nu individualizează corespunzător elementele abaterii disciplinare și nu justifică din punct de vedere factual și juridic concluzia de vinovăție.
10. În pledoariile scrise depuse ulterior, reclamantul și-a dezvoltat poziția și a arătat că, în opinia sa, cele două acuzații disciplinare nu individualizează o faptă personală a avocatului și se întemeiază pe asimilarea acestuia cu clientul și cu noțiunea procesuală generică de „parte a apărării”. A susținut, de asemenea, că nu

a fost demonstrată o citare legală și individualizată pentru acțiunile imputate și nici existența unui prejudiciu real produs clientului ori actului de justiție.

11. Reclamantul a invocat art. 67 și 68 din Codul de procedură penală, subliniind că avocatul nu poate fi asimilat persoanei pe care o apără și că apărătorul beneficiază de dreptul de a formula cereri, recuzări, plângeri și obiecții. Totodată, acesta a invocat art. 260-261 din Codul de procedură penală, susținând că legea însăși reglementează situația refuzului de semnare a procesului-verbal și nu califică automat un asemenea refuz drept abatere disciplinară.
12. În același context, reclamantul a susținut că Decizia Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024 nu putea produce efect de lucru judecat asupra răspunderii sale disciplinare, deoarece obiectul acelei proceduri îl constituia aplicarea măsurii preventive față de *****, iar avocatul nu era subiectul unei acuzații disciplinare în respectiva procedură.
13. Referitor la al doilea aspect disciplinar, reclamantul a arătat că art. 261 din Codul de procedură penală prevede expres posibilitatea refuzului de a semna, cu consemnarea refuzului și a explicațiilor persoanei, astfel încât simplul refuz nu putea constitui automat o faptă ilicită.
14. În final, reclamantul a susținut că sancțiunea nu ar fi proporțională, că nu a fost demonstrat un prejudiciu concret, iar avertizarea, deși reprezintă cea mai ușoară sancțiune disciplinară, produce efecte profesionale și reputaționale. A invocat, de asemenea, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind libertatea avocatului în exercitarea apărării, arătând că sancționarea unui avocat pentru conduita manifestată într-o cauză penală poate produce un efect de descurajare asupra exercitării apărării.

15. Prin pledoariile scrise din 15 mai 2026, reclamantul a solicitat admiterea acțiunii și anularea integrală a Deciziei nr. 2/18/2024 din 21 octombrie 2024.

Argumentele pârâtului

16. Comisia pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată și menținerea fără modificări a actului administrativ contestat.
17. Pârâtul a explicat că procedura disciplinară a fost inițiată în urma sesizării procurorului Cezar Țaca, în care au fost invocate neprezentarea repetată a avocatului și clientului său la acțiuni procesuale, refuzul avocatului de a semna ordonanța de recunoaștere a lui ***** în calitate de bănuit și conduita manifestată în raport cu organul de urmărire penală.

18. Potrivit pârâtului, la 03 septembrie 2024 Comisia a decis inițierea procedurii disciplinare, iar reclamantului i-a fost acordată posibilitatea de a lua cunoștință de sesizare, de a prezenta explicații, înscrisuri și contraprobe. Termenul examinării a fost prelungit, iar în cadrul procedurii au fost audiați petiționarul, martorul Victoria Severin și avocatul vizat, fiind solicitată și poziția lui *****.
19. Comisia a reținut că la 16 iulie 2024 ***** a eliberat mandat avocațial avocatului Ion Botnarenco, iar mandatul fusese comunicat organului de urmărire penală prin e-mail la 17 iulie 2024 și ulterior depus în materialele cauzei penale.
20. În materialele examinate de Comisie se afla nota telefonică potrivit căreia, la 17 iulie 2024, avocatul ar fi confirmat că ***** este clientul său și că urma să se prezinte împreună cu acesta la 18 iulie 2024, ora 10.00, pentru aducerea la cunoștință a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit. Nota consemna că la ora stabilită cei doi nu s-au prezentat, iar la 10.31 avocatul ar fi comunicat că aude pentru prima dată despre necesitatea prezentării.
21. Totodată, pentru 19 iulie 2024, ora 9.00, fusese emisă o citație pe numele avocatului Ion Botnarenco pentru prezentarea împreună cu clientul, în scopul aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit. La 19 iulie 2024 avocatul a comunicat organului de urmărire penală modalitatea în care urma să fie purtată corespondența cu clientul și a informat despre cererea de recuzare a ofițerului de urmărire penală.
22. La 19 iulie 2024 a fost emisă ordonanța de aducere silită a lui *****, despre care avocatul a fost informat. Din registrul vizitatorilor rezulta că la 22 iulie 2024 și 24 iulie 2024 avocatul și clientul s-au prezentat la sediul organului competent.
23. La 24 iulie 2024, Victoria Severin a consemnat refuzul avocatului Ion Botnarenco și al lui ***** de a semna ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit, fără indicarea motivelor refuzului.
24. Pârâtul a mai invocat Decizia Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024, prin care fusese admis recursul procurorului și aplicată lui ***** măsura preventivă sub forma ridicării provizorii a permisului de conducere, instanța de recurs făcând referire, între altele, la probele privind neprezentarea lui ***** și la argumentele acuzării referitoare la eschivarea părții apărării și notele telefonice anexate.
25. Comisia a identificat, în esență, două aspecte ale conduitei imputate: acțiunile și inacțiunile avocatului în contextul neprezentării părții apărării la chemările organului de urmărire penală și refuzul acestuia de a consemna faptul aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a clientului în calitate de bănuit.
26. În ceea ce privește primul aspect, Comisia a acordat relevanță Deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024, precum și celorlalte probe administrate,

considerând că acestea confirmau o conduită eschivantă în raport cu chemările organului de urmărire penală.

27. Referitor la al doilea aspect, pârâtul a susținut că refuzul reclamantului de a semna faptul luării la cunoștință a ordonanței era confirmat atât în scris de Victoria Severin, cât și prin declarațiile acesteia în fața Comisiei. Comisia a apreciat că avocatul putea formula orice obiecții asupra legalității ordonanței sau asupra modalității în care aceasta îi fusese prezentată, însă nu putea utiliza refuzul de semnare ca parte a unei conduite obstructive.
28. Comisia a apreciat că respectivele acțiuni trebuie examinate în ansamblul conduitei profesionale a avocatului și a considerat că acestea au afectat desfășurarea ordonată a procesului penal și interesele clientului.
29. La individualizarea sancțiunii, Comisia a luat în considerare colaborarea avocatului în cadrul procedurii disciplinare, prezentarea explicațiilor scrise și verbale, lipsa sancțiunilor disciplinare în istoricul acestuia pentru ultimul an calendaristic, gravitatea conduitei constatate și practica disciplinară relevantă, aplicând sancțiunea avertizării.
30. Pârâtul a recunoscut că acțiunea a fost depusă în termen, Decizia nr. 2/18/2024 fiind comunicată reclamantului la 04 noiembrie 2024.

31. În raport cu argumentul privind imixtiunea în independența avocatului, pârâtul a susținut că exercitarea controlului disciplinar, în limitele competențelor atribuite Comisiei prin lege, nu constituie prin ea însăși o ingerință nepermisă în exercitarea profesiei, Comisia fiind organul căruia îi este încredințată verificarea respectării normelor profesionale și deontologice.

Argumentele părților în ședința de judecată

32. În ședința de judecată, reclamantul Ion Botnarenco a susținut acțiunea, solicitând admiterea acesteia pentru motivele expuse în cererea de chemare în judecată și dezvoltate în pledoariile scrise.
33. Reprezentantul pârâtului, avocata Cristina Sultan, a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată, susținând legalitatea procedurii disciplinare, temeinicia constatărilor Comisiei și caracterul proporțional al sancțiunii aplicate.
34. Terții *****, Cezar Țaca și Victoria Severin, fiind citați legal, în ședința de judecată nu s-au prezentat, astfel, în temeiul prevederilor art. 218 lit.d) Cod administrativ fiind dispusă examinarea cauzei în lipsa acestora.

APRECIEREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ

35. Analizând cererea de chemare în judecată, referința și pledoariile părților, pozițiile expuse în ședința de judecată, materialele cauzei și ale dosarului administrativ, instanța ajunge la concluzia că acțiunea este admisibilă, însă neîntemeiată și urmează a fi respinsă, pentru motivele ce urmează.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

36. Potrivit art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, *actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*.
37. Conform art. 20 din Codul administrativ, *dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*.
38. Art. 21 alin. (1)-(3) din Codul administrativ consacră principiul legalității, potrivit căruia, *(1) Autoritățile publice şi instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea şi alte acte normative. (2) Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. (3) Autoritățile publice şi instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăților persoanelor decât în cazurile şi în condițiile expres stabilite de lege*.
39. Potrivit art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, *autoritățile publice şi instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor*.
40. Conform art. 29 din Codul administrativ, care prevede principiul proporționalității, *(1) Orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. (2) O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. (3) Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit*.

41. Art. 31 din Codul administrativ consacră obligația motivării actelor administrative individuale și anume, *actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate*.
42. Art. 118 alin. (1)-(3) din Codul administrativ prevede că, *(1) Motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii. (2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc. (3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia*.
43. Potrivit art. 92 din Codul administrativ, *(1) Autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele. (2) Autoritatea publică ia în considerare toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților*.
44. Conform art. 137 din Codul administrativ, *(1) În exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. (2) Daca autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. (3) Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. (4) Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare*.

45. Potrivit art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, *orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ*.
46. Conform art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, *o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare)*.
47. Potrivit art. 225 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, *(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. (2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*.
48. Potrivit art. 44 alin. (2) lit. a)-d) din Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, *(2) Comisia pentru etică şi disciplină: a) examinează plîngerile privind acţiunile avocaţilor şi avocaţilor stagiari; b) analizează cazurile de încălcare de către avocaţi şi avocaţii stagiari a disciplinei şi a normelor de etică profesională; c) intentează proceduri disciplinare în privinţa avocaţilor şi avocaţilor stagiari; d) adoptă decizii corespunzătoare în procedura disciplinară*.
49. Conform art. 51 din aceeași lege, *în exercitarea profesiei sale, avocatul este independent şi se supune numai legii, statutului profesiei de avocat şi Codului deontologic al avocatului. Avocatul este liber în alegerea poziţiei sale şi nu este obligat să coordoneze această poziţie cu nimeni, în afară de client*.
50. Art. 54 alin. (1) lit. d) și k) din Legea cu privire la avocatură impune avocatului *obligația: d) să aplice, în exercitarea profesiei sale, mijloacele şi metodele prevăzute de lege pentru apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale clientului* și *k) să respecte normele Codului deontologic al avocatului şi prevederile statutului profesiei de avocat*, iar alin. (3) *interzice avocatului să acţioneze contrar intereselor legitime ale clientului*.
51. Conform art. 56 din Legea cu privire la avocatură, care reglementează răspunderea disciplinară a avocaților, (*1) Încălcarea prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează activitatea de avocat, precum şi încălcarea gravă a normelor Codului deontologic al avocatului constituie temei pentru tragerea la răspundere disciplinară a avocatului. (2) Sesizările referitoare la acţiunile avocaţilor, precum şi informaţia cu privire la abaterile disciplinare comise de avocat în timpul exercitării atribuţiilor profesionale, se examinează de către Comisia pentru etică şi disciplină. În cazul existenţei unor temeiuri suficiente,*

comisia dispune efectuarea unui control. Controlul se efectuează de către membrii comisiei sau se pune în sarcina baroului. (3) Comisia pentru etică şi disciplină trebuie să solicite avocatului căruia i-a fost intentată procedura disciplinară explicaţii în scris, acte şi alte materiale necesare pentru adoptarea unei decizii obiective. (4) În cazul în care se adeveresc unele abateri comise de avocat, preşedintele Comisiei pentru etică şi disciplină prezintă materialele despre avocatul în cauză spre examinare comisiei. (5) Examinarea de către Comisia pentru etică şi disciplină a materialelor ce ţin de abaterile disciplinare constituie o procedură disciplinară. (6) Comisia pentru etică şi disciplină adoptă una din următoarele decizii: a) privind aplicarea sancţiunii disciplinare; b) privind efectuarea unui control suplimentar; c) privind lipsa încălcărilor în acţiunile avocatului; d) privind încetarea procedurii, în cazurile stabilite de prezenta lege. (7) Decizia Comisiei pentru etică şi disciplină se face publică. (8) Avocatul căruia i s-a intentat o procedură disciplinară este în drept să asiste la examinarea chestiunii privind tragerea lui la răspundere disciplinară şi să dea explicaţii.

52. Art. 57 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură prevede sancțiunile disciplinare, potrivit căruia acestea sunt: *a) avertizarea; b) mustrarea; c) amenda de la 1000 la 3000 de lei, care se face venit la bugetul Uniunii Avocaţilor. Plata amenzii se face în termen de 30 de zile de la data emiterii deciziei privind aplicarea sancţiunii disciplinare sub formă de amendă; d) suspendarea activităţii de avocat (în temeiul art. 13 alin.(1) lit. c) şi d); e) retragerea licenţei pentru exercitarea profesiei de avocat (în temeiul art.25 alin.(1*), iar alin. (2) prevede că, *la aplicarea sancţiunii disciplinare se ţine cont de gravitatea abaterii, de circumstanţele în care a fost comisă, de activitatea şi comportamentul avocatului sau avocatului stagiar*.
53. Alin. (3) art. 57 al aceleiași legi prevede că, *decizia Comisiei pentru etică şi disciplină privind aplicarea sancţiunii disciplinare poate fi contestată în contencios administrativ*.
54. Potrivit art. 68 alin. (6) pct. 1) și 2) din Codul de procedură penală, *(6) Apărătorul este obligat: 1) să se prezinte la chemarea organului de urmărire penală sau a instanţei; 2) să se supună dispoziţiilor legitime ale reprezentantului organului de urmărire penală şi ale preşedintelui şedinţei de judecată*.
55. Conform art. 235 din Codul de procedură penală, *(1) Citarea în procesul penal constituie acţiunea procedurală prin care organul de urmărire penală, judecătorul de instrucţie sau instanţa de judecată asigură prezentarea unei persoane în faţa sa pentru desfăşurarea normală a procesului penal. (2) Persoana citată este obligată să se prezinte conform citaţiei, iar în caz de imposibilitate de a se prezenta la data, ora şi locul la care a fost citată, ea este obligată să informeze*

organul respectiv despre aceasta, indicînd motivul imposibilităţii de a se prezenta. (3) În cazul în care persoana citată nu anunţă despre imposibilitatea de a se prezenta la data, ora şi locul indicat şi nu se prezintă nemotivat la organul de urmărire penală sau la instanţă, această persoană poate fi supusă amenzii judiciare sau aducerii silite. (4) În cazul citării bănuitului, învinuitului sau inculpatului, acesta este informat de către organul de urmărire penală sau instanța de judecată că neprezentarea nemotivată la organul respectiv nu împiedică finalizarea urmăririi penale, judecarea și pronunțarea hotărârii judecătorești pe fondul cauzei în lipsa persoanei citate în mod legal.

56. Art. 236 din același cod prevede modul de citare, potrivit căruia, *(1) Chemarea unei persoane în faţa organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată se face prin citaţie scrisă. Citarea se poate face şi prin notă telefonică sau telegrafică, prin telefax ori prin mijloace electronice. (1[1]) Citarea se poate face şi prin intermediul poştei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică în cazul în care ofiţerul de urmărire penală, procurorul, instanţa de judecată dispun de mijloacele tehnice necesare pentru a dovedi că citaţia a fost primită. (2) Citarea se va face în aşa fel ca persoanei chemate să i se înmîneze citaţia cu cel puţin 5 zile înainte de data cînd ea trebuie să se prezinte conform citaţiei în faţa organului respectiv. Această regulă nu se aplică la citarea bănuitului, învinuitului, inculpatului, a altor participanţi la proces pentru efectuarea unor acţiuni procesuale de urgenţă în cadrul desfăşurării urmăririi penale sau al judecării cauzei. Dacă acţiunea procesuală este neplanificată şi nu poate fi amînată, citaţia poate fi înmînată nemijlocit înainte de ora prezentării. (...) (3) Citaţia se înmînează de către agentul împuternicit cu înmînarea citaţiei (denumit în continuare agent) sau prin serviciul poştal. (4) Instanţa de judecată poate comunica şi oral citaţia persoanei prezente la şedinţă, aducîndu-i la cunoştinţă consecinţele neprezentării. În cursul urmăririi penale, citaţia făcută în acest mod se consemnează într-un proces-verbal şi se semnează de către persoana astfel citată*.

57. Art. 261 alin. (1)-(2) din Codul de procedură penală prevede că, *(1) Dacă persoana care a participat la efectuarea acţiunii de urmărire penală refuză să semneze procesul-verbal, despre aceasta se face menţiune în procesul-verbal, care va fi semnat pentru conformitate de către persoana care a efectuat acţiunea. (2) Persoanei care a refuzat să semneze procesul-verbal trebuie să i se acorde posibilitatea de a explica cauzele refuzului, iar explicaţiile ei vor fi consemnate în procesul-verbal*.

MOTIVAREA INSTANȚEI

I. Admisibilitatea acțiunii

58. Examinând din oficiu condițiile de admisibilitate prevăzute de Codul administrativ, instanța constată că acestea sunt întrunite.
59. Decizia Comisiei pentru Etică și Disciplină nr. 2/18/2024 din 21 octombrie 2024, prin care reclamantului i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de avertizare, constituie un act administrativ individual defavorabil în sensul art. 10 din Codul administrativ. Prin această decizie s-a soluționat unilateral și cu caracter obligatoriu situația juridică individuală a reclamantului în domeniul dreptului public, fiind produs un efect juridic direct asupra statutului său profesional.
60. Reclamantul este destinatarul actului contestat și, prin urmare, revendică în mod direct afectarea propriilor drepturi prin sancțiunea disciplinară aplicată. Acesta justifică, astfel, atât calitatea procesuală, cât și existența unui drept pretins vătămat în sensul art. 17, 20 și 189 din Codul administrativ.
61. După natura pretenției formulate, acțiunea constituie o acțiune în contestare în sensul art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, reclamantul urmărind înlăturarea din ordinea juridică a unui act administrativ individual defavorabil.
62. Instanța reține, de asemenea, că Legea cu privire la avocatură recunoaște expres posibilitatea contestării în contencios administrativ a deciziei Comisiei privind aplicarea sancțiunii disciplinare. În aceste condiții, nu există un impediment legat de parcurgerea unei alte căi administrative prealabile.
63. Decizia contestată i-a fost comunicată reclamantului la 04 noiembrie 2024, iar acțiunea a fost depusă la 04 decembrie 2024. Pârâtul însuși a recunoscut expres că acțiunea a fost formulată în termen.
64. Nu au fost identificate alte împrejurări care, potrivit art. 207 din Codul administrativ, ar determina inadmisibilitatea acțiunii. Prin urmare, instanța va proceda la examinarea fondului litigiului.

65. În ceea ce privește solicitarea reclamantului de „respingere a sesizării nr. Ț2340/2024 din 09 august 2024”, instanța reține că aceasta este formulată în legătură directă cu pretenția principală de anulare a deciziei disciplinare. Controlul judecătoresc nu presupune însă substituirea instanței în competența Comisiei pentru a soluționa în locul acesteia sesizarea disciplinară, ci verificarea legalității actului administrativ prin care procedura respectivă a fost finalizată. În consecință, respectiva solicitare urmează a fi apreciată în funcție de soluția asupra legalității Deciziei nr. 2/18/2024.

II. Fondul acțiunii

66. În examinarea fondului, instanța pornește de la limitele controlului stabilite de art. 225 din Codul administrativ. Instanța nu este chemată să substituie Comisiei propria apreciere asupra oportunității unei anumite reacții disciplinare și nici să stabilească ea însăși standardele profesionale ale corpului avocaților. Controlul judecătoresc privește legalitatea procedurii și a deciziei, existența bazei factuale a constatărilor, respectarea competenței, a dreptului la apărare și a obligației de motivare, precum și modul în care autoritatea și-a exercitat dreptul discreționar în limitele și în scopul conferit de lege.
67. În același timp, faptul că legiuitorul recunoaște Comisiei o anumită marjă de apreciere în materia disciplinei profesionale nu transformă această competență într-una imună controlului judecătoresc. Instanța trebuie să verifice dacă faptele pe care autoritatea le-a considerat relevante rezultă din materialele procedurii, dacă au fost examinate și elementele favorabile avocatului, dacă normele invocate puteau fi aplicate conduitei constatate și dacă sancțiunea aleasă se menține în interiorul exigențelor legalității și proporționalității.
68. Din materialele dosarului administrativ rezultă că, la 09 august 2024, procurorul Cezar Țaca a sesizat Comisia pentru Etică și Disciplină cu privire la conduita avocatului Ion Botnarenco în cadrul cauzei penale nr. 2024330200, în care acesta acorda asistență juridică lui *****. (f.d.a. 2-26)
69. La 03 septembrie 2024, Comisia a decis inițierea procedurii disciplinare. Avocatului i-a fost comunicată sesizarea și i-a fost acordată posibilitatea de a formula explicații, de a prezenta acte și contraprobe. Procedura a fost prelungită, iar Comisia a audiat participanții și a administrat înscrisurile considerate relevante. (f.d.a. 26-29, 32-167)
70. Reclamantul a prezentat explicații ample în procedura disciplinară și a formulat propriile obiecții în raport cu sesizarea. Din materialele examinate de Comisie rezultă că acesta a depus numeroase cereri, recuzări și plângeri în cadrul cauzei penale și a contestat diferite acte ale organului de urmărire penală. (f.d.a. 32-115, 124-129)
71. Comisia a audiat pe procurorul Cezar Țaca și pe *****, care au prezentat explicații scrise. ***** a arătat că este mulțumit de serviciile avocatului său, că acțiunile acestuia au fost coordonate cu el și că nu are pretenții față de modul de acordare a asistenței juridice. (f.d.a. 133, 135-142)
72. Prin urmare, nu se confirmă afirmația reclamantului potrivit căreia Comisia s-ar fi limitat la preluarea necritică a sesizării procurorului. În procedură au fost

administrate atât probe furnizate de petiționar, cât și explicațiile și înscrisurile avocatului, declarația martorului și poziția clientului acestuia.

Cu privire la competența Comisiei și pretinsa imixtiune în independența avocatului

73. Instanța nu poate reține argumentul potrivit căruia însăși inițierea și desfășurarea procedurii disciplinare ar constitui o imixtiune nepermisă în independența avocatului.
74. Independența profesiei reprezintă o garanție fundamentală, expres recunoscută de art. 51 din Legea cu privire la avocatură. Aceasta protejează avocatul împotriva ingerințelor nejustificate și garantează libertatea de a-și formula poziția profesională în conformitate cu legea și cu interesele clientului.
75. Independența nu presupune însă excluderea avocatului de la respectarea normelor legale și deontologice și nici imposibilitatea verificării conduitei sale de către organul disciplinar instituit prin lege.
76. Art. 44 și 56 din Legea cu privire la avocatură atribuie expres Comisiei competența de a examina sesizările privind conduita avocaților, de a iniția proceduri disciplinare, de a investiga circumstanțele relevante și, după caz, de a aplica sancțiuni.
77. În consecință, simplul fapt că sesizarea a fost formulată de procurorul care participa în cauza penală nu conduce la concluzia existenței unei imixtiuni. O asemenea concluzie ar putea fi justificată dacă procedura disciplinară ar fi utilizată pentru sancționarea avocatului exclusiv pentru opiniile sale juridice, pentru criticarea autorității ori pentru exercitarea unor căi procedurale legitime. Or, materialele cauzei relevă că obiectul controlului disciplinar nu l-a constituit existența cererilor și plângerilor ca atare, ci conduita concretă a avocatului în raport cu chemările organului de urmărire penală, comunicarea cu acesta și refuzul de a confirma luarea la cunoștință a unui act procesual, în contextul general examinat de Comisie.
78. În această privință, instanța subliniază că exercitarea energică a apărării, formularea cererilor, recuzărilor, plângerilor și obiecțiilor nu reprezintă prin ele însele abateri disciplinare și nu pot constitui argument împotriva avocatului. Acestea sunt instrumente procesuale recunoscute de lege.
79. Totuși, existența acestor drepturi nu înlătură obligațiile care coexistă cu ele, inclusiv obligația apărătorului de a se prezenta la chemările organului de urmărire penală și de a respecta dispozițiile legitime ale acestuia. Independența profesională și disciplina procesuală nu reprezintă valori incompatibile, ci elemente care trebuie exercitate concomitent.

Cu privire la citarea și pretinsa conduită eschivantă

80. Reclamantul susține că nu a existat o citare legală, clară și individualizată, aptă să fundamenteze concluzia unei neprezentări imputabile.
81. Instanța observă însă că art. 236 din Codul de procedură penală nu limitează citarea la forma unei citații scrise. Potrivit normei menționate, chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței poate fi realizată prin citație scrisă, inclusiv prin înmânarea acesteia de către agentul împuternicit ori prin serviciul poștal, dar și prin notă telefonică sau telegrafică, telefax ori mijloace electronice. Citarea poate fi efectuată, de asemenea, prin poșta electronică sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, cu condiția existenței mijloacelor tehnice care permit dovedirea primirii citației. Totodată, instanța de judecată poate comunica oral citația persoanei prezente la ședință, iar în cursul urmăririi penale o asemenea citare se consemnează într-un proces-verbal semnat de persoana citată.
82. Prin urmare, teza potrivit căreia numai existența unei citații scrise, însoțită de o dovadă formală de recepție, ar putea fi luată în considerare pentru a stabili existența unei chemări legale nu rezultă din art. 236 Cod de procedură penală. Ceea ce prezintă relevanță este dacă modalitatea concret utilizată se încadrează în una dintre formele de citare admise de lege și dacă, raportat la natura acesteia, există suficiente elemente care să permită constatarea faptului că persoanei i-au fost comunicate în mod efectiv chemarea și datele necesare prezentării..
83. În dosarul administrativ se regăsește nota telefonică potrivit căreia, la 17 iulie 2024, avocatul Ion Botnarenco ar fi confirmat calitatea sa de apărător și ar fi fost informat despre necesitatea prezentării la 18 iulie 2024, ora 10.00, împreună cu clientul, pentru efectuarea acțiunii procesuale. Aceeași notă consemnează faptul că, la ora stabilită, avocatul și clientul nu s-au prezentat. (f.d.a. 9-11)
84. Reclamantul a contestat conținutul acestei note și a susținut că el însuși a inițiat convorbirea și că nu i s-a comunicat convocarea pe care organul de urmărire penală a pretins ulterior că ar fi făcut-o.
85. Existența acestei divergențe nu impunea însă Comisiei să accepte în mod automat versiunea reclamantului. În temeiul regulilor privind cercetarea din oficiu și libera apreciere a probelor, autoritatea era îndreptățită să confrunte explicațiile avocatului cu celelalte elemente ale dosarului.
86. În plus, analiza Comisiei nu s-a limitat la evenimentele din 18 iulie 2024. La aceeași dată a fost emisă pe numele avocatului o citație pentru prezentarea împreună cu clientul la 19 iulie 2024, ora 9.00. Din propriile explicații ale reclamantului, reproduse în decizia disciplinară, rezultă că acesta nu a considerat necesar să informeze organul de urmărire penală despre imposibilitatea prezentării

la ora indicată, contestând în schimb citația și solicitând efectuarea acțiunii la o altă dată. (f.d.a. 11 *verso*, 12)

87. Or, dreptul avocatului de a contesta o citație ori de a solicita reprogramarea unei acțiuni nu înlătură, prin el însuși, obligația legală de prezentare cât timp actul respectiv nu a fost revocat, anulat ori modificat și nici obligația de a informa autoritatea despre imposibilitatea prezentării.
88. Art. 235 alin. (2) din Codul de procedură penală stabilește în mod expres că persoana citată care nu se poate prezenta la data, ora și locul stabilite trebuie să informeze organul respectiv și să indice motivul imposibilității.
89. În aceste condiții, existența unei activități intense de apărare în aceeași perioadă – numeroase cereri, plângeri și recuzări – nu infirmă prin ea însăși constatarea privind modul de executare a obligației distincte de prezentare la chemarea organului de urmărire penală.
90. Instanța este de acord cu reclamantul într-un punct: simpla sintagmă „partea apărării" nu permite, fără alte elemente, imputarea automată avocatului a oricărei conduite a clientului său. Răspunderea disciplinară a avocatului este personală și trebuie întemeiată pe propria sa conduită.
91. Tocmai din acest motiv, Decizia Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024 nu trebuie interpretată ca stabilind, prin ea însăși și cu autoritate de lucru judecat, existența unei abateri disciplinare a avocatului Ion Botnarenco.
92. Obiectul acelei proceduri judiciare îl constituia aplicarea unei măsuri preventive față de *****, iar nu răspunderea profesională a avocatului. Autoritatea de lucru judecat a hotărârii nu poate fi extinsă asupra unei chestiuni juridice care nu a constituit obiectul acelei judecăți.
93. Această concluzie nu conduce însă la nelegalitatea Deciziei nr. 2/18/2024.
94. Decizia Curții de Apel putea fi și a fost utilizată de Comisie ca element probator referitor la circumstanțele cauzei penale, alături de celelalte probe administrate. Mai mult, pct. 39 și 46 ale deciziei judiciare, astfel cum sunt reproduse în materialele procedurii disciplinare, se referă la probe privind neprezentarea lui ***** și la argumentele acuzării susținute prin note telefonice și capturi referitoare la chemările părții apărării. (f.d.a. 22 *verso*-26)
95. Prin urmare, chiar dacă formularea Comisiei referitoare la „autoritatea lucrului judecat" este mai largă decât efectele juridice pe care hotărârea penală le putea produce asupra răspunderii disciplinare a avocatului, soluția disciplinară nu s-a sprijinit exclusiv pe această premisă. Au fost evaluate separat notele telefonice, citațiile, corespondența, declarațiile participanților, explicațiile avocatului și conduita ulterioară.

96. În consecință, instanța nu identifică o substituire a răspunderii clientului cu răspunderea avocatului, ci o apreciere a conduitei personale a reclamantului în contextul procesual în care acesta exercita mandatul de apărător.

Cu privire la Decizia Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024

97. Argumentul reclamantului potrivit căruia pct. 6 din Decizia Curții de Apel reprezintă exclusiv redarea poziției procurorului este întemeiat în măsura în care acel pasaj reproduce argumentele recurentului și nu poate fi considerat, izolat, o constatare judecătorească privind conduita avocatului.
98. Totuși, Comisia nu s-a referit exclusiv la pct. 6. Aceasta a analizat și pct. 39 și 46 ale hotărârii, în care instanța de recurs a făcut propriile aprecieri cu privire la probele neprezentării și a reținut argumentele acuzării privind eschivarea, prin raportare la notele telefonice și datele depuse în cauza penală.
99. În consecință, faptul că reclamantul nu a fost nominalizat în acea decizie ca autor al unei abateri disciplinare nu lipsește de relevanță factuală hotărârea respectivă. Ceea ce nu putea face Comisia era să considere deja soluționată problema vinovăției disciplinare a avocatului; ceea ce putea face era să utilizeze împrejurările factuale reținute sau examinate de instanța penală ca parte a materialului probator.
100. Din analiza Deciziei nr. 2/18/2024 rezultă că, în pofida formulărilor privind autoritatea lucrului judecat, Comisia a efectuat propria cercetare disciplinară, a audiat persoane, a administrat înscrisuri și a analizat explicațiile avocatului. Astfel, constatarea abaterii nu reprezintă o simplă transpunere automată a soluției pronunțate de instanța penală.

Cu privire la refuzul de a semna

101. Un alt argument central al reclamantului privește refuzul de a semna ordonanța de recunoaștere a lui ***** în calitate de bănuit.
102. Instanța consideră necesară, și în acest punct, o delimitare.
103. Art. 261 din Codul de procedură penală reglementează în mod expres situația în care o persoană refuză să semneze procesul-verbal privind o acțiune de urmărire penală. Existența unei asemenea norme demonstrează că refuzul de a semna nu poate fi calificat automat și în abstract drept conduită ilicită.
104. Totodată, norma respectivă nu consacră un drept absolut de a utiliza refuzul de semnare indiferent de context și de finalitatea urmărită. În cadrul procedurii disciplinare poate fi evaluat modul concret în care un drept sau o facultate procesuală a fost exercitată, atunci când există indicii că aceasta a făcut parte dintr-un comportament contrar obligațiilor profesionale.

105. În cauza de față, Comisia nu s-a limitat la constatarea materială a lipsei semnăturii. Victoria Severin a confirmat în scris și ulterior în cadrul audierii că avocatul și clientul ar fi refuzat să semneze faptul aducerii la cunoștință a ordonanței, fără indicarea motivelor refuzului.

106. Reclamantul însuși nu neagă existența situației în care i-a fost solicitată semnarea, ci justifică refuzul prin faptul că el și clientul său fuseseră citați pentru o altă acțiune procesuală și prin dezacordul său față de modul de desfășurare a procedurii.

107. Instanța reține că avocatul era pe deplin îndreptățit să conteste legalitatea ordonanței, să formuleze obiecții, să indice faptul că nu fusese citat pentru acțiunea respectivă, să solicite consemnarea acestora și să folosească remediile procesuale prevăzute de lege.

108. Ceea ce este relevant pentru controlul de legalitate al deciziei disciplinare nu este, așadar, instituirea unei obligații generale a avocatului de a semna orice înscris prezentat de organul de urmărire penală. O asemenea concluzie ar fi incompatibilă cu rolul apărării.

109. Relevant este faptul că, în aprecierea Comisiei, refuzul s-a înscris într-o succesiune mai amplă de conduite: contestarea chemărilor fără prezentare ori informare adecvată, refuzul de a consemna luarea la cunoștință a actului, poziția adoptată și față de client, precum și consecințele procedurale care au urmat.

110. Instanța nu identifică în această apreciere o depășire vădită a limitelor competenței disciplinare. Comisia a fost îndreptățită să examineze dacă exercitarea concretă a unor drepturi procesuale a rămas în limitele bunei-credințe profesionale și ale obligației avocatului de a nu crea, prin conduita sa, obstacole nejustificate desfășurării procedurii.

111. De asemenea, faptul că ***** a declarat că este mulțumit de activitatea avocatului și că nu are pretenții față de acesta reprezintă un element favorabil reclamantului, pe care Comisia l-a cunoscut și l-a reținut.

112. Totuși, lipsa unei plângeri a clientului nu exclude răspunderea disciplinară. Normele profesionale protejează nu numai interesele subiective ale clientului, ci și legalitatea exercitării profesiei, încrederea în corpul profesional și buna funcționare a justiției.

113. Din același motiv, acordul clientului cu tactica avocatului nu poate avea efectul de a înlătura obligațiile profesionale pe care legea și actele profesiei le instituie în sarcina avocatului.

Cu privire la legătura dintre conduita reclamantului și măsurile procesuale aplicate clientului

114. Reclamantul contestă concluzia potrivit căreia conduita sa ar fi generat aplicarea măsurii preventive și ordonanța de aducere silită a lui *****.

115. Instanța constată că formularea Comisiei potrivit căreia tactica avocatului „a generat" măsura preventivă nu poate fi înțeleasă în sensul stabilirii unei cauzalități juridice exclusive între fapta avocatului și măsura dispusă față de client.

116. Măsura preventivă a fost aplicată de instanța penală față de ***** în considerarea totalității circumstanțelor proprii acelei proceduri, iar răspunderea pentru îndeplinirea condițiilor măsurii nu poate fi transferată asupra avocatului.

117. Totodată, pentru existența răspunderii disciplinare nu era necesar ca organul profesional să demonstreze că, fără conduita avocatului, măsura preventivă nu ar fi fost aplicată.

118. Aspectul relevant era dacă modul de exercitare a mandatului profesional corespundea obligațiilor legale și deontologice, iar circumstanțele procedurale care au urmat puteau fi luate în considerare pentru evaluarea concretă a gravității conduitei.

119. Prin urmare, chiar dacă legătura cauzală exprimată de Comisie nu poate fi echivalată cu o concluzie juridică potrivit căreia avocatul ar fi „responsabil" pentru aplicarea măsurii preventive, această împrejurare nu afectează constatările autonome referitoare la obligațiile profesionale încălcate.

Cu privire la presupusa inducere în eroare

120. În procedura disciplinară Comisia a făcut referire și la existența unor contradicții între explicațiile reclamantului referitoare la modalitatea de comunicare cu clientul și materialele depuse, apreciind că acestea puneau în discuție buna-credință a poziției sale.

121. Instanța constată că pretinsa „inducere în eroare a judecătorului de instrucție" nu reprezintă, în structura finală a actului, unicul ori autonomul temei al sancțiunii. Decizia disciplinară se întemeiază pe o pluralitate de fapte și pe evaluarea conduitei profesionale în ansamblu.

122. Din acest motiv, controlul judecătoresc nu presupune stabilirea unei răspunderi distincte pentru o pretinsă inducere în eroare, ci verificarea dacă probele și împrejurările examinate de Comisie puteau forma o bază factuală suficientă pentru concluzia generală privind nerespectarea obligațiilor profesionale. Instanța constată că o asemenea bază exista.

Cu privire la motivarea actului administrativ

123. Reclamantul susține că Decizia nr. 2/18/2024 este insuficient motivată și că aceasta nu ar individualiza fapta disciplinară.

124. Instanța nu poate primi această critică.

125. Din conținutul deciziei rezultă că autoritatea a prezentat originea procedurii, circumstanțele invocate în sesizare, explicațiile avocatului, declarațiile participanților, înscrisurile administrate, normele Legii cu privire la avocatură, ale Statutului profesiei, ale Codului deontologic și ale Codului de procedură penală pe care le-a considerat relevante, după care a formulat concluziile asupra conduitei examinate. (f.d.a. 186-199)

126. Comisia a identificat expres cele două aspecte principale ale conduitei disciplinare: comportamentul legat de neprezentarea la chemările organului de urmărire penală și refuzul de a consemna luarea la cunoștință a ordonanței.

127. Totodată, actul indică normele a căror încălcare a fost reținută și explică raționamentul prin care Comisia a ajuns la concluzia că respectivele conduite nu puteau fi considerate simple acte de strategie profesională.

128. Obligația de motivare nu presupune ca autoritatea să adopte structura juridică sugerată de reclamant – subiect, obiect, latură obiectivă și latură subiectivă – după modelul unei componențe de infracțiune sau contravenție. Este suficient ca destinatarul actului și instanța de control să poată identifica faptele considerate relevante, temeiurile juridice și parcursul rațional care a determinat soluția.

129. Aceste cerințe sunt satisfăcute în speță. Reclamantul a putut identifica precis motivele sancțiunii și le-a combătut detaliat atât în acțiune, cât și în pledoariile sale, ceea ce confirmă că actul permitea înțelegerea rațiunilor autorității.

Cu privire la probele favorabile reclamantului

130. Nu poate fi reținut nici argumentul potrivit căruia Comisia ar fi ignorat complet probele favorabile reclamantului.

131. Decizia consemnează explicațiile avocatului privind înregistrarea video, cererile, plângerile, recuzările și corespondența cu organul de urmărire penală. Sunt reproduse și explicațiile lui ***** privind încrederea acordată avocatului și lipsa oricăror pretenții față de acesta.

132. Faptul că autoritatea nu a atribuit acestor elemente valoarea probatorie solicitată de reclamant nu echivalează cu ignorarea lor.

133. În limitele art. 92 din Codul administrativ, autoritatea putea aprecia probele potrivit convingerii formate pe baza întregii proceduri, cu condiția ca aprecierea să nu fie arbitrară. Instanța nu identifică un asemenea arbitrar.

134. În mod particular, volumul mare de acte procesuale depuse de avocat confirmă exercitarea activă a apărării, însă nu infirmă automat faptele distincte

privind modalitatea de prezentare la chemări și conduita manifestată în raport cu efectuarea unor acțiuni procesuale concrete.

Cu privire la documentele ulterioare invocate de reclamant

135. Nici documentele obținute ulterior de reclamant de la Curtea de Apel Centru nu determină o altă concluzie.

136. Faptul că în PIGD nu au fost identificate cauze penale ori acte judecătorești emise „în privința” lui Ion Botnarenco nu este decisiv, deoarece reclamantului nu i-a fost imputată săvârșirea unei infracțiuni și nici nu s-a pretins că Decizia din 31 iulie 2024 ar constitui o hotărâre penală pronunțată împotriva sa.

137. Răspunderea disciplinară a avocatului este autonomă față de răspunderea penală. Pentru tragerea la răspundere disciplinară nu este necesară existența unei hotărâri penale pronunțate împotriva avocatului.

138. De asemenea, faptul că o cerere de revizuire formulată ulterior nu a permis examinarea chestiunilor ridicate de avocat în cadrul procedurii penale nu conduce la constatarea nelegalității deciziei disciplinare. Legalitatea acesteia este examinată în prezenta procedură în baza propriilor condiții legale.

139. În susținerea poziției sale reclamantul a invocat și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la necesitatea protejării libertății avocatului în exercitarea apărării și la riscul unui efect de descurajare generat de sancțiuni disciplinare.

140. Instanța împărtășește principiul general potrivit căruia autoritățile trebuie să manifeste o atenție deosebită atunci când sancțiunea disciplinară privește acte îndeplinite de avocat în exercitarea apărării, astfel încât mecanismul disciplinar să nu devină un instrument de sancționare a unei poziții juridice incomode sau a criticilor legitime adresate acuzării.

141. Totuși, în speța de față sancțiunea nu a fost aplicată pentru conținutul unei pledoarii, pentru o critică adresată procurorului ori judecătorului sau pentru simplul fapt al formulării unor plângeri și recuzări.

142. Obiectul constatărilor disciplinare îl constituie conduita procesuală concretă a avocatului, în special modul de raportare la chemările organului de urmărire penală și comportamentul în cadrul acțiunilor procesuale.

143. Prin urmare, jurisprudența invocată de reclamant nu instituie o imunitate disciplinară pentru orice comportament al avocatului produs în contextul exercitării apărării. Protecția independenței profesionale coexistă cu obligația avocatului de a acționa în limitele legii și ale regulilor profesionale.

Proporționalitatea sancțiunii

144. În final, instanța urmează să verifice proporționalitatea sancțiunii aplicate.

145. Avertizarea reprezintă cea mai ușoară dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de art. 57 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură.

146. Din motivarea deciziei rezultă că autoritatea nu a aplicat sancțiunea în mod automat. Comisia a luat în considerare faptul că reclamantul a colaborat în procedura disciplinară, a depus explicații scrise și verbale, precum și lipsa sancțiunilor disciplinare pentru ultimul an calendaristic, raportând aceste circumstanțe la gravitatea conduitei constatate.

147. Astfel, autoritatea a avut în vedere atât elementele defavorabile, cât și circumstanțele favorabile avocatului și a optat pentru sancțiunea aflată la nivelul minim al scalei prevăzute de lege.

148. Măsura este aptă să realizeze scopul legitim al disciplinei profesionale, respectiv asigurarea respectării obligațiilor avocatului și protejarea bunei funcționări a justiției.

149. În raport cu natura conduitei constatate, cu contextul cauzei și cu lipsa antecedentelor disciplinare luate în considerare de autoritate, instanța nu identifică existența unei măsuri mai puțin restrictive care, în cadrul regimului disciplinar prevăzut de lege, ar fi realizat în aceeași măsură scopul urmărit. De altfel, avertizarea reprezintă chiar sancțiunea cea mai puțin severă disponibilă.

150. Totodată, consecințele acesteia asupra reclamantului nu apar excesive în raport cu interesul public și profesional protejat, astfel încât nu se constată încălcarea principiului proporționalității consacrat de art. 29 din Codul administrativ.

151. Sintetizând, instanța constată că procedura disciplinară a fost desfășurată de autoritatea competentă, reclamantului i-a fost oferită posibilitatea efectivă de a-și prezenta poziția și probele, au fost audiați participanții relevanți, iar actul administrativ cuprinde motivele de fapt și de drept care au determinat soluția.

152. Faptul că reclamantul contestă aprecierea probelor efectuată de Comisie nu este suficient pentru anularea actului administrativ. Controlul judecătoresc nu permite înlocuirea aprecierii autorității cu o altă apreciere doar pentru că materialul probator ar putea admite și o interpretare favorabilă reclamantului.

153. Pentru anularea actului era necesar să rezulte că autoritatea a stabilit faptele arbitrar, a ignorat probe esențiale, a aplicat o normă străină situației constatate, a depășit limitele dreptului discreționar ori a adoptat o măsură disproporționată.

154. Asemenea vicii nu au fost demonstrate în prezenta cauză.

155. Instanța reține că afirmația Comisiei privind efectul de lucru judecat al Deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2024 nu poate fi extinsă până la concluzia că acea instanță ar fi stabilit răspunderea disciplinară a avocatului.

156. Aceste delimitări nu determină însă nelegalitatea actului contestat, deoarece sancțiunea nu a fost întemeiată exclusiv pe niciuna dintre aceste premise. Comisia a cercetat o succesiune concretă de fapte, a administrat probe proprii, a audiat participanții și a apreciat conduita profesională a reclamantului în ansamblul ei.

157. În particular, materialele procedurii ofereau o bază factuală pentru aprecierea conduitei reclamantului în raport cu chemările organului de urmărire penală și cu obligațiile sale procesuale, iar concluzia autorității nu poate fi calificată drept vădit arbitrară sau lipsită de suport probator.

158. Independența avocatului nu poate fi confundată cu inexistența oricărei răspunderi disciplinare, după cum exercitarea dreptului la apărare nu exclude obligația respectării dispozițiilor procesuale legitime.

159. În același timp, controlul disciplinar nu poate transforma simpla exercitare a drepturilor procesuale într-o abatere. În cauza examinată însă, Comisia nu a sancționat reclamantul pentru faptul că a formulat cereri, recuzări și plângeri ca atare, ci a utilizat aceste împrejurări numai ca parte a contextului în care a analizat conduita concretă imputată.

160. Alegerea sancțiunii avertizării s-a făcut cu luarea în considerare a circumstanțelor individuale ale reclamantului și nu depășește limitele dreptului discreționar recunoscut Comisiei.

161. În aceste condiții, instanța conchide că reclamantul nu a demonstrat existența unor vicii de legalitate ale Deciziei Comisiei pentru Etică și Disciplină nr. 2/18/2024 din 21 octombrie 2024 care să justifice anularea acesteia în temeiul controlului exercitat potrivit art. 225 din Codul administrativ.

162. Menținerea actului administrativ determină, în mod corespunzător, și lipsa temeiului pentru admiterea solicitării reclamantului privind respingerea sesizării nr. Ț2340/2024 din 09 august 2024.

163. Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ion Botnarenco urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

164. În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, instanța de judecată,

h o t ă r ă ş t e:

Cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Botnarenco împotriva Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, terț *****, Cezar Țaca, Victoria Severin privind anularea Deciziei Comisiei pentru Etică și Disciplină

nr. 2/18/2024 din 21 octombrie 2024 și respingerea sesizării nr. Ț2340/2024 din 09 august 2024, se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău, sediul Rîșcani.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Irina MAXIM